

Hon er blind, men sleppur ekki undan sjónvarpsgjaldi

ÁKI BERTHOLDSEN

Í Sumba býr ein kona, sum eitur Vera Christiansen.

Hon er 75 ára gomul.

Hon er starblind.

Hon er so kryplað av liðagikt, at hon fær ikki rørt seg úr stað.

Allur hennara verðsligi heimur eru tveir fermetrar, sum ganga úr seingini í ein lenistól beint undir liðini á seingini.

Hon er so óhjálpin, at tveir heimahjálparar nýðast at koma hvønn morgun at hampa hana og lata hana í og lyfta hana yvir í lenistól.

Har verður hon sitandi til heimahjálpararnir lyfta hana yvir aftur í seingina um kvöldið.

A miðdegi kemur ein heimahjálpar at geva henni dagverða og um útvarpstíð um kvöldið kemur ein at geva henni náttúra.

Vera er einsamøll í húsi, og hon hevur ongar næstringar í Sumba.

So heimahjálpar eina løtu fyra ferðir um dagin er einasta samband hon hevur við onnur fólk.

Men treyðugt so, onkur er, sum eru røsk at hyggja inn á gólvíð til hennara.

Er bráðneyðugt at koma í sambandi við fólk, hevur hon kallitól, sum stendur í sambandi við fyra hús í Sumba, tvs, at svarar tað fyrsta húsið ikki, ringir telefonin í næsta húsinum av sær sjálvum o.s.fr.

Blív starblind

Soleiðis gekk tann lítið spennandi dagurin hjá Veru.

Men fyri góðum tveimum árum síðani hendi tað ólukkuliga, at sjónin eisini fór at bila.

Tað var eitt bakkast hjá mær, sum er ringt at greiða frá, sigur Vera.

Eg skuldi til eygnalæknan, men eg fryktaði fyri tí versta.

Fyri at ugga meg og fyri at geva mær moralskan stuðul, keypti eg mær paraból.

Hetta var eitt ússaligt mótmæli ímóti teirri vanlagnu, eg innast inni var bangin fyri, fór at koma omanyvir meg afturat øllum hinum.

Hjá eygnalæknanum var einki at gera. Eg fekk at vita, at kálk varð við at leggjast í bæði eyguni og at tað var bara tann eina vegin tað bar.

Tað gekk eisini skjótt og hetta síðsta háltannað árið, ella so, hevur Vera verið so starblind, at hon hevur ikki sæð dagsins ljós.

Pantað eftir

sjónvarpsgjaldi

Nú Vera var starblind, hildu onkur av vinfólku hennara, at tað var eingin orsök hjá henni at betala sjónvarpsgjald.

Sjónvarpslógin gevur landsstýrinum heimild at sleppa fólk undan at gjalda sjónvarpsgjald í ávisum førum.

Vit ivaðust ikki í, at hetta var so sjálvsagt, at tað var bara eitt avgreiðslumál.

Men tað hevur verið ein tung gongd, sum eisini sigur eitt sindur um, hvussu illa almenna umsitingin virkar.

Vit vendu okkum fyrst til sjónvarpið. Men har var einki at gera.

„Ja, men hon hoyrir“ var tað kontanta, men kaldliga svarið úr sjónvarpinum.

Sjónvarpsstjórin var fólkaligari og visti okkum til landsstýrismannin, tí tað var bara hann, sum kundi gera frávik.

Síðani á sumri 1995 hevur verið roynt at sleppa undan sjónvarpsgjaldinum.

Tað var afturvíst. Svar kom frá fulltrúa, sum segði, at tað bar ikki til, tí hóast frávik kann gerast eftir lógini, ber tað ikki til at geva frávik, tí eingin reglugerð er gjørd fyri, nær hetta kann gerast.

Í november í 1995 kom nýggjur landsstýrismaður, so vit royndu aftur.

Eg tosaði við Sámal Petur í Grund í telefon.

Hann bað okkum krívað sær persónliga eitt bræv, so skuldi hann víðgerða málið.

Vit skrivaðu so landsstýrismanninum bræv.

Men svar kom aftur frá einum fulltrúa og tað var aftur nei.

Vit góðtøku ikki hetta svarið tí vit hugsaðu, at kann landsstýrið ikki gera frávik til frama fyri blint fólk, sum er einsamalt í húsi, nær kann tað so?

So fóru vit at leita eftir landsstýrismanninum persónliga. Men tað var eitt tógvið stríð.

Síðan í november mánaða hava vit roynt at fáa fatur á Sámal Peturi í Grund. Vit hava ringt í tíð og úrtíð.

Men herfyri kom so bræv frá sýslumanninum, sum segði, at Vera varð pantað fyri sjónvarpsgjald og at hon skuldi mæta í Suðuroyartingið á Tvøroyri.

Tað er sjálvandi eingin vón fyri at fáa hana norður á Tvøroyri.

Pantingin varð eisini útsett til svarið var komið frá landsstýrismanninum.

Tá máttu vit hóttá við at koma norður í landsstýrið at seta okkum, til eg fekk orð á landsstýrismannin.

- Hesin stovukrókurin er einasti verðsligi heimurin hjá Veru, sum kom til Føroyar úr Danmark fyri 50 árum síðani. Hon er starblind. Danska TV3 er hennara einasti uggi. Tað mjarar allan dagin. Hon sær tað ikki, men tað gevur henni kensluna av, at hon er ikki heilt einsamøll inni. Men hon sleppur ikki undan at gjalda sjónvarpsgjald og nú er hon kravd at rætting eftir sjónvarpsgjaldi

Umvegis vælfelag hansara í Suðuroynni eydnast tað so at fáa fatur á landsstýrismanninum.

Tá segði hann, at hann hevði ongantið sæð brævið, sum vit skrivaðu til hann persónliga í november.

Tað er átalvert, at hann ongantið sæð brævið, hann sjálfur bað um.

Eitt annað er so tað, at

svari er enn tað sama.

Frávik kann ikki gerast tí eingin reglugerð er.

So er spurningurin: Hvi hava tygum sjónvarp, tá ið tygum einki síggja kortini?

Eg kom til Sumbiar úr Danmark í 1945. Eg havi ongar næstringar her.

Eg eri ógvuliga einsamøll um dagarnar og tað er ein lítill uggi í at hava sjón-

varpið frá.

Tað mjarar allan dagin.

Eg plagdi at lurta eftir TV3. Og so gevur tað mær eina kenslu av, at eg eri ikki einsamøll inni. Tað er ein uggi at hoyra onkran tosa.

Eg ógvuliga fegin um parabolina og TV3, tí har er so nógv danskt at hoyra, sigur Vera.

Og soleiðis liggur málið

í lötuni.

Vera hevur verið í hólm-gongu við landsins myndugleikar, men hevur tapt eitt prinsippmál, um at fólk, sum eru blind skulu sleppa undan at sjónvarpsgjaldi.

Og tað er tí, at eingin reglugerð er at ganga eftir, hóast sjónvarpslógin hevur verið í gildi í eini 15 ár.

Sakførari ivast ikki: Púra óneyðugt við reglugerð:

Vera kann sleppa undan gjaldinum

ÁKI BERTHOLDSEN

Tað er eingin ivi: landsstýrið hevur heimild at lata Veru sleppa undan at rinda sjónvarpsgjald.

Sosíalurin hevur lagt málið um sjónvarpsgjaldi hjá Veru fyri sakføra. Eftir at hava kannað málið sigur hann, at hann fær tað ikki at passa, at landsstýrið skal hava brúkt tað til umbering at eingin reglugerð finst.

landsstýrið hevur fulla heimild at sleppa Veru undan at gjalda sjónvarpsgjald,

sigur sakførarin.

Hann sigur, at tað stendur í lógini um sjónvarp, at landsstýrið hevur heimild at lata fólk sleppa undan sjónvarpsgjaldi í serstøkum førum.

Men tað, sum ger málið áhugavert er, at tá ið landsstýrið legði í síni tíð legði uppskotið fyri tingið um sjónvarpslóg, varð skotið upp, at landsstýrið skuldi hava heimild at sleppa blindum og deyvum undan

sjónvarpsgjaldi. Men ein meiriluti í lögtinginum broytti tað til í „serstøkum førum“.

Tvs, at lögtingið vildi fara longri enn landsstýrið. Tí í hesum liggur, at eisini onnur, enn blind og deys, skuldu kunna sleppa undan gjaldinum.

Sakførarin leggur afturat, at tað stendur ikki við einum orði, at reglugerð, ella kunngerð skal gerast um hetta.

Tvs, at landsstýrið hevur fullað heimild at sleppa Veru undan sjónvarpsgjaldinum, sama um reglugerð er gjørd ella ikki, sigur Sakførarin.

Vit hava roynt at fáa fatur á Landsstýrismanninum, men til fánýtis. Vit fara tó at royna aftur.